

Nationaal Park
Drents-Friese Wold

Nationaal Park
Dwingelderveld

Holtingerveld

Verslag Stuurgroep Regionaal Landschap Drents-Friese Grensstreek

Vrijdag 8 november 2019 | Provinciehuis (A.0.04)

Aanwezig: Henk van Hooft (voorzitter), Catrien Scholten (secretaris), Henk Jumelet (provincie Drenthe), Marjet Korf (Natuurmonumenten), Sonja van der Meer (Drents Landschap), Bert Hummelen (Staatsbosbeheer), Jan Schipper (gemeente Midden-Drenthe), Dick Dijkstra (Recreatieschap), Henk Doeven (gemeente Westerveld), Gerrie Hempen (gemeente De Wolden), Wybren Jorritsma (provincie Friesland vervanger Douwe Hoogland), Herman Odink (Waterschap DOD), Petra Ellens (Recron), Elaine Sapulete (provincie Drenthe, verslag)

Afwezig: Fimke Hijlkema (gemeente Ooststellingwerf), Jan Bloemerts (LTO-Noord), Minne Wiersema (Maatschappij van Weldadigheid), Douwe Hoogland (provincie Friesland)

1. Opening en welkom

Henk van Hooft (voorzitter) opent de vergadering en heet iedereen van harte welkom.

2. Vaststellen agenda

Agenda is ongewijzigd vastgesteld.

3. Verslag van 7 juni 2019

Wybren Jorritsma: Eind november zou er een stuk klaarliggen, is dat stuk ook klaar?

Henk van Hooft: Het gaat om de biodiversiteit in het tussengebied (gebiedsgerichte aanpak) en het document dat met LTO voorbereid zou worden in het kader van de Agenda Boer, Burger, Biodiversiteit.

Marjet Korf: Jan Bloemerts is vandaag helaas verhinderd. De presentatie zal bij het volgend bestuurlijk overleg worden gepresenteerd.

- Met deze terugkoppeling wordt het verslag vastgesteld.

4. Voortgang projecten

a. Merckactivatie Nationale Parken Zuidwest-Drenthe

Catrien Scholten: Eind november zal het laatste overleg plaatsvinden van dit jaar. Tijdens dat overleg zal er worden stilgestaan bij de voortgang. Er zal een nieuw plan worden opgesteld voor het jaar 2020.

Henk Doeven: Wat is de status van de cursus van de gastheren?

Catrien Scholten: De cursus is gestart en ja daar is veel belangstelling voor.

Bert Hummelen: Bij het kopje 'marketing' wordt verwezen naar 'Ode aan de Landschap', klopt dat? Het staat in het groen maar is dat de juiste kleur is. Als wij mee willen doen dan moeten wij niet te lang meer wachten. Als er een provincie is die wat met het landschap zou kunnen dan is het Drenthe maar dat vraagt wel actie en besluitvorming op korte termijn want anders zijn wij te laat.

Catrien Scholten: Tijdens het coördinatoren overleg samenwerkingsverband nationale parken is hierover gesproken. Dit is een ander punt maar de Europarc-conferentie 2021 staat ook nog op de agenda. Vandaar uit is ook door het Nationale Parken bureau aangegeven dat het mooi zou zijn dat in die internationale campagne Noord-Nederland ook meedoet met de parken en de gebieden die erin zitten met ode aan het landschap. Gister zijn er kanttekeningen gemaakt dat NBTC hamert op topbelevingen en heel gericht op veel bezoekers. Als er wordt gekeken naar de visie voor recreatie en toerisme 2030 die opgesteld is, wil je dan zo op die maximalisatie van aantallen toeristen gaan zitten?

Nationaal Park
Drents-Friese Wold

Nationaal Park
Dwingelderveld

Holtingerveld

Of moet er gekeken worden naar kwaliteit? Het is nog zoeken hoe je het marketing gedeelte wil gaan uitvoeren.

Marjet Korf: Wie heeft de lead hierin?

Catrien Scholten: NBTC heeft hier de lead in.

Bert Hummelen: Vanuit Zuidwest Drenthe hoeft dit niet als een bedreiging te worden gezien. Vanuit hier zou er positief geadviseerd kunnen worden om er vorm aan te geven.

Dick Dijkstra: Wil ondersteunen wat Bert aangeeft. Voor te grootschalig moeten we geen angst hebben. We zitten er zelf bij en we kunnen op het gebied van spreiden van toeristen behulpzaam zijn. Laten wij er vooral voor zorgen dat we aan de voorkant de juiste dingen met elkaar afspreken.

Gerrie Hempen: Geeft aan dit ook te ondersteunen. Je hoeft niet alle toeristen naar een plek te halen maar je kan het zo gaan organiseren dat het tegelijkertijd op verschillende plaatsen plaatsvindt. Het past goed bij dit thema.

Henk Doeven: Ik zie de bedreiging nog niet dat iedereen uit Giethoorn nu ineens naar Ruinen of Diever gaat. Maar is het er wel mee eens dat het een goede afweging is.

Bert Hummelen: Maar praktisch gezien moeten wij snel gaan kiezen, anders zijn wij te laat. Om het half te gaan doen zal geen optie zijn want dat heeft geen zin. De vraag is nog wel wie het op zal gaan pakken. Marketing Drenthe wil wel en het past bij onze merkactivatie. Het past bij Drenthe, het past bij de identiteit van Drenthe alleen het kost wel een paar centen en tijd.

Henk van Hoof: Er zijn twee signalen uit deze discussie. 1 We weten allemaal dat kwaliteit belangrijk is en dat er voor de massaliteit gewaakt moet worden. Maar dat weerhoudt ons er niet van om actief te zijn op dit terrein. 2 Catrien zal contact op nemen met Marketing Drenthe om te zien of wij actieve stappen kunnen zetten op dit punt ode aan het landschap.

b. Wilde natuur

Catrien Scholten: Het is een lastig proces. De gesprekken gaan soms moeizaam en dat heeft deels te maken met de evenementen die worden georganiseerd. In de pers ontstaat daar veel reuring over. Op dinsdag 19 november staat er een overleg gepland met de werkgroep. De omgeving zit te wachten op een goede uitkomst en wij zijn niet ver weg van een oplossing.

Henk van Hoof: Het moet geen slepend proces worden. Het is belangrijk om hetzelfde tempo te houden. Het plan zoals het er nu ligt is het resultaat van alle gesprekken tot nu toe. In technische zin kun je zeggen dat wij eruit zijn. In belangrijke mate voor wat draagvlak betreft ook. Het zou goed zijn om met elkaar het signaal intern af te geven om het te gaan afronden. Dit is een oproep richting alle organisaties hieraan tafel.

Henk Doeven: Wie geeft het akkoord? Zijn wij dat? Komt het nog terug tijdens een presentatie?

Henk van Hoof: Er wordt in feite met alle betrokken organisaties en partijen gesproken. Wat de wensen, mogelijkheden en eigen suggesties zijn. Dit geldt ook voor bedrijven die op een kritisch punt zitten. Over het algemeen gaan de gesprekken goed maar niet iedereen zit daar heel goed in. Dat totaal levert een patroon op waarvan wij nu zeggen dat wij eruit zijn en dat het zo zou kunnen. Als het consent van iedereen is ontvangen en van onze eigen werkgroep dan ligt er een voorstel dat hier op tafel kan komen.

Henk Doeven: Ik blijft aandacht vragen voor de bedrijven die er middenin liggen.

Catrien Scholten: Bedrijven moeten niet hierdoor in de problemen komen waardoor zij moeten stoppen met hun bedrijfsvoering. We vragen van bedrijven echter wel een proactieve houding om ook nieuwe kansen te benutten.

Henk van Hoof: Er wordt veel aandacht aan dit project geschonken. Er moet een duidelijk communicatieplan komen zodat we weten wanneer gecommuniceerd wordt. Het voorstel moet wel breed in de regio voorgelegd worden. Voor zover nodig is het beter om het buiten de vergadering hier rechtstreeks contact te hebben over specifieke zaken, zodat de plooiën die er zijn ook met instemming van iedereen gladgestreken kunnen worden. Er ligt een patroon wat hopelijk na het overleg eind

Nationaal Park
Drents-Friese Wold

Nationaal Park
Dwingelderveld

Holtingerveld

november tot een afronding kan komen. Dat betekent dat het in de stuurgroep op 5 maart 2020 voorgelegd kan worden.

c. Evenementen Dwingelderveld

Henk van Hooft: In de voortgangrapportage wordt aangegeven dat de signalen tot nu goed zijn.

Catrien Scholten: Natuurmonumenten laat weten dat het tijdbesparing oplevert. SBB weet dat nog niet. Het levert in ieder geval meer kwaliteit op.

Marjet Korf: 75% van de aanvraag wordt rechtstreeks door het loket afgedaan en 25% komt er een check vanuit de organisatie.

Catrien Scholten: Het doel was duidelijkheid voor de aanvragers en voorkomen dat je bij verschillende organisaties toestemming moet vragen. Met als risico dat het bij slechts een organisatie gebeurt.

Bert Hummelen: Uiteindelijk moet het de klant helpen, moet het duidelijkheid geven en de partijen bij elkaar brengen. De dingen die wij van elkaar kunnen leren als organisaties, hoe we het doen. Het is iets te snel om conclusies te trekken over hoe het in de toekomst zal gaan. Uiteindelijk moet er een financiële keuze worden gemaakt. Hoe lang willen wij hier zelf nog tijd in steken en in hoeverre kan er een beroep op ons worden gedaan?

Catrien Scholten: Het evenementenloket is op 1 januari begonnen. Er is afgesproken het loket als pilot te gebruiken tot 1 januari 2020. Om goed te kunnen evalueren, willen we ook ervaringen van het najaar meenemen. De evaluatie moet nog plaatsvinden. Het voorstel is om deze pilot daarom in ieder geval tot en met maart 2020 voort te zetten. In maart zal de stuurgroep dan over voortzetting kunnen beslissen op basis van het evaluatierapport. De Stuurgroep vraagt wel helder te communiceren dat er kosten zijn verbonden aan toestemming. Dat dit in de pilot door het Nationaal Park is vergoed, maar voor de toekomst door organisatoren moet worden opgebracht.

5. Landschapsbiografie met doorkijk naar landschap strategie

Henk van Hooft: In het voorjaar is dit agendapunt aan de orde geweest. Met elkaar hebben wij geconstateerd dat het belangrijk is om een landschapsbiografie samen te stellen voor ons gebied. Wij zijn doorgegaan met de uitwerkingen en voorbereidingen. Dat heeft geresulteerd in de notitie die nu voor u ligt. Er wordt aangegeven dat wij ingaan op het belang en de overwegingen daarbij en de wijze hoe wij het willen aanpakken.

Wybren Jorritma: Is het doel om de focus op biografie te leggen of op de strategie?

Herma Odink: Als Waterschap vinden wij het een goed plan. Wij zijn akkoord met het plan van aanpak om het ambtelijk definitief te maken want we zijn nieuwsgierig naar de besluitvorming. Als er straks weer een plan ligt komt het dan nog bestuurlijk langs en wordt het dan vastgesteld?

Henk Doeven: Er wordt gesproken om een landschapsbiografie op te stellen. In hoeverre wordt het gedeeld in een groep waar de gemeente Steenwijkerland bij betrokken is? Wat verbindt ons nu als 3 gemeenten en daar is uit gekomen de nationale parken. De gemeente Westerveld wil er in de voorbereiding wel een rol in vervullen.

Gerrie Hempen: Geeft aan de inleiding te hebben gelezen maar wat triggerde was dat het geld beschikbaar wordt gesteld om ervoor te zorgen dat het grote eenheden worden. Moet ik denken dat Natura2000-gebieden vergroot worden?

Bert Hummelen: Het is een geweldige kans. We moeten het op het juiste schaal niveau doen, goed communiceren. De biografie is een opmaat voor de strategie, we kunnen hierin onze ambitie laten zien uit het Bidbook. Het is bescheiden, het geeft energie, het geeft kennis.

Sonja van der Meer: Sluit zich aan bij wat Bert zegt. Pleit wel voor tempo want bij de landschapsbiografie van het Drentsche Aa is het een lange weg geweest om tot een strategie te komen. Het is belangrijk dat je niet lang onderweg bent voor dat je resultaat hebt want dat kan ook tegen je gaan werken.

Nationaal Park
Drents-Friese Wold

Nationaal Park
Dwingelderveld

Holtingerveld

Marjet Korf: Sluit zich daar ook bij aan. Maar het is ook mooi als onderlegger voor keuzes in de toekomst.

Henk Jumelet: Sluit zich hier ook van harte bij aan. Heeft nog wel een opmerking over het financiële gedeelte. Er wordt gesproken over mogelijke financiering en maakt nog wel even de opmerking dat dat mooi is. Maar hoe zeker is het een na het ander als wij inzetten op de zes miljoen euro die extra beschikbaar wordt gesteld door de Minister.

Catrien Scholten: Geeft antwoord op de vragen van de stuurgroep leden van boven naar beneden. Reageert als eerst op de vraag van Wiebren over biografie of strategie. Beide is het doel, maar wij willen beginnen met de biografie en een landschapsecologische analyse om de omvang van het gebied te bepalen. Daarnaast is er met het bestuur van Weerribben-Wieden gesproken om de biografie samen te gaan doen. Ambtelijk is het plan van aanpak gedeeld met de collega's van gemeente Steenwijkerland. De gemeente Weststellingwerf is hierin overgeslagen. De gemeente Ooststellingwerf doet hier wel aan mee. Er wordt een begin gemaakt met de beschrijving van het landschap en daarna kijken we samen naar het landschap en hoe het er nu bij ligt. De tweede stap is het maken van keuzes daarin en dat begint met waarderen. Denk hierbij aan wat is hoogwaardige kwaliteit, wat willen wij behouden, waar willen wij ontwikkelen en wat willen we verbeteren? Dat is een twee fase richting de strategie. Daar komt bij de vraag van het waterschap; wanneer kunnen wij er bestuurlijk wat van vinden? Een beschrijving (biografie) levert nog niet een keuze op. De biografie is meer een document van de basis van het gebied en wij vragen daarvoor advies van deskundigen. Het is goed om te kijken wat een slimme keuze zal zijn als het gaat om het door ontwikkelen van het gebied; waar leg je een grens voor het gebied waarop je een strategie bepaalt. Bij de gemeente De Wolden ligt er al iets aan landschapsbiografie daar wordt rekening mee gehouden. De Natura2000 gebieden worden niet groter. De planning zal hopelijk strakker worden dan die van de Drentsche Aa. Het Rijk weet nog niet hoe met het geld om te gaan. Het IPO is hierover nog in gesprek met het Rijk. Het Rijk wil in ieder geval 50% cofinanciering van de regio. De subsidie van het RCE zou dit jaar nog beschikbaar gesteld worden. Helaas heeft het ministerie van OCW besloten de RCE subsidie anders in te zetten. De zes miljoen van het Rijk is nog niet duidelijk wanneer die beschikbaar is. De verwachting is dat het laat voorjaar 2020 wordt. Voor het opstellen van de biografie is het de vraag of het zal gaan helpen? Of dat wij het geld zelf op tafel moeten leggen.

Bert Hummelen: Of wij moeten een keuze maken om voor die zes miljoen voor alsnog het risico te nemen om te gaan starten.

Catrien Scholten: Mijn insteek zal zijn om te onderhandelen met LNV. Dit om te gaan kijken of datgene wat je in 2020 inzet met als doel om de plannen op orde te krijgen. Dat dat in ieder geval als cofinanciering mee mag rekenen bij de plannen die als vervolg worden opgesteld. [naschrift: dat kan niet]

Henk van Hooff: Zijn de vragen zo beantwoord zodat iedereen daar een goed gevoel bij heeft. Dat betekent nu een start maken met de biografie en verder werken langs de lijn zoals die in het plan van aanpak is aangegeven. Voor wat de financiering betreft is het signaal ook duidelijk. Wij gaan uit van die zes miljoen en hebben ook het vertrouwen dat uiteindelijk financiering zal plaatvinden. Onze eigen budgetten zijn toereikend om vooruitlopend een zekere risico te lopen. We kunnen doorgaan met de voorbereiding voor de landschapsbiografie en een start maken. We zullen verslag doen in de stuurgroep en zo nodig extra mee terugkomen voor nadere besluiten of keuzes te maken.

Henk Jumelet: Het IPO dat zijn wij als de provincies samen. We moeten met elkaar als provincie ervoor zorgen om die zes miljoen op de rit te brengen.

6. Bestedingen plan 2020 Nationale Parken Zuidwest-Drenthe

Catrien Scholten: Er is een aanvraag van het IVN ontvangen voor het onderwijsproject in Ooststellingwerf en aandacht voor natuur en gezondheid met ouderen. Als pilot hoe het uitgevoerd kan worden. In het bestedingsplan 2019 zit ook nog niet de opdracht voor Gert-Jan Elzinga voor het gebiedsfonds die verstrekt is. Het overschot is iets kleiner geworden.

Nationaal Park
Drents-Friese Wold

Nationaal Park
Dwingelderveld

Holtingerveld

Henk Doeven: Betreft de oplegnotitie voor financiën voor het onderzoek naar onderhoud van fietspaden. Het voorstel ligt bij het recreatieschap. Dit komt niet terug in het financiële gedeelte. Is daar geld voor nodig? Mocht er geld voor nodig zijn dan graag terug laten komen in het overzicht.

Catrien Scholten: Dit is ter sprake gekomen in het ambtelijk overleg. Men ziet noodzaak om de fietspaden beter in orde te houden. Roland Maréchal van het recreatieschap zou hierover met Dick overleggen in hoeverre het recreatieschap hier een rol in kan hebben. Hier is nog geen terugkoppeling over ontvangen vanuit het recreatieschap.

Dick Dijkstra: Er zijn eerst lijntjes uitgezet wie het zal gaan doen. Wij kunnen het zelf niet doen. Bij een aantal bedrijven zijn er offertes opgevraagd maar die zijn nog niet binnen.

Catrien Scholten: Ambtelijk verzoek om gezamenlijk te gaan kijken hoe het zit met het onderhoud van fietspaden. Denk hierbij aan de provinciegrenzen, gemeentegrenzen. Alles hobbelt letterlijk door het pad het heen. Hoe gaan wij dit in de toekomst slimmer organiseren?

Bert Hummelen: Wat gaan wij ermee doen? Is bekend met diverse beschrijvingen over fietspaden en over kosten van fietsvoorzieningen. Wil het graag hebben over het doel van het onderzoek. Als wij er niks aan gaan doen ben ik erop tegen om een plan op te stellen.

Henk Doeven: Er moet een prioritering worden opgesteld. En veel mensen waarderen juist ook de diversiteit in fietspaden breed-smal. Dus niet alles extra breed maken.

Henk van Hooff: De wensen en opmerkingen zijn helder.

Catrien Scholten: De opdracht vanuit de stuurgroep was dat de basisvoorzieningen op orde blijven. Gezien de klachten die her en der binnenkomen is vastgesteld dat de basis voor de fietspaden niet op orde is. Als de constatering gedeeld wordt dan zit er niks anders dan er wat voor te gaan doen. Dan is het niet alleen een analyse maar moet er ook een vervolg bij.

Henk Doeven: Het gaat wel om prioritering en dat moet wel blijken uit die analyse.

Henk van Hooff: Er is het een en ander aan de hand met de fietspaden en die wordt voldoende gedeeld. Zodat het voorstel om die analyse te maken nuttig zal zijn. Daar hoort bij dat wij daarna aangeven hoe en in welke volgorde het met elkaar zullen gaan oplossen. Waarbij duidelijkheid niet alles in een keer kan en dat prioritering noodzakelijk zal zijn.

7. Vergaderschema 2020

Het voorstel voor het bestuurlijk overleg op 24 september schikt niet in de meeste agenda's. Hier is een ander moment voor gekozen en dat is op vrijdagochtend 2 oktober. De andere voorgestelde datums zijn akkoord.

- Elaine zal de afspraakverzoeken versturen voor het bestuurlijk overleg Regionaal Landschap.

8. Verslagen, mededelingen en ingekomen stukken

- a. Verslag Europarc Conferentie 24-27 september 2019 → *Er wordt ingezet vanuit de samenwerkende nationale parken om in het jaar 2021 de Europarc conferentie in Noord-Nederland plaats te laten vinden.*
- b. Verslag ambtelijke werkgroep 10 oktober 2019
- c. Actielijst C&E 18 september 2019
- d. Ambitie Nederland Natuurpositief van IPO/LNV + presentatie → *Ter kennisname*
- e. Drenthe magazine artikel grote grazers → *Ter kennisname*
- f. Broedvogels Dwingelderveld samenvatting 2019 → *Ter kennisname*

9. Mededelingen/diversen

- Stand van zaken standaard nationale parken nationaal. Dat is door de vergadering heen al langs gekomen. We zijn op de goede weg qua ontwikkeling.

Nationaal Park
Drents-Friese Wold

Nationaal Park
Dwingelderveld

Holtingerveld

- N.a.v. bijlage 5b, notitie Floris van Alkemade. Oproep verpest je landschap niet door energietransitie. Welke mogelijkheden hebben gemeenten in de RES om onderling te ruilen tbv ruimtelijke kwaliteit? Alleen daken gebruiken is niet de oplossing. Sonja: Assen heeft een scan laten maken van energiebehoefte en ruimtebeslag. Dat zouden ZW Drentse gemeenten ook kunnen doen. En de biografie geeft afwegingskader. Je kunt ook ontwerp kwaliteit toevoegen bij nieuwe ontwikkelingen.
- Het is nuttig om te gaan kijken of een fonds waarin middelen komen zodat wij vanuit het fonds bepaalde projecten kunnen mee financieren. Er is een uitvraag gedaan. Op het moment is Gert-Jan Elzinga bezig om voor ons een voorstel uit te werken. Daarvoor zal hij contact opnemen met de leden van de stuurgroep. Het is opgepakt om het uit te werken, de opdracht is uitgezet en de stuurgroep leden worden in contact gezet. Dit zal groepsgewijs worden gerealiseerd. De gesprekken zullen plaatsvinden tussen nu en januari.
- Wellicht een idee om het gebiedsmarketingplan van Natuurmonumenten Dwingelderveld te presenteren de volgende keer in de stuurgroep overleg?
- Het fietspad door het Oude-Willem zit in het project gebiedsontwikkeling Oude-Willem. Het zou verplaatst worden naar het noorden. Daar is het tracé al vrij gemaakt van wonen. Het bouwproject ligt stil vanwege stikstof.

10. Rondvraag en sluiting

- Het volgend bestuurlijk overleg zal plaatsvinden op donderdag 5 maart 2020